

Friedrich Engels

OIKEUDENMUKAINEN PÄIVÄPALKKA OIKEUDENMUKAISESTA PÄIVÄTYÖSTÄ⁷⁹

Tuo vaatimus on viimeisten viidentoista vuoden ajan ollut Englannin työväenliikkeen tunnuslause. Siitä oli paljon hyötyä ammattiliittojen nousun aikana vuonna 1824 tapahtuneen häpeällisten yhdistystenvastaisten lakien kumoamisen jälkeen⁸⁰; vielä enemmän siitä oli hyötyä maineikkaan chartistiliikkeen aikana, kun Englannin työläiset marssivat Euroopan työväenluokan kärjessä. Mutta aika ei pysähdy, ja monet seikat, jotka olivat viisikymmentä tai jopa kolmekymmentä vuotta sitten toivottavia ja välttämättömiä, ovat nyt vanhentuneita eivätkä ole enää lainkaan paikallaan. Kuuluuko myös tämä vanha kunnianarvoisa iskulause näihin?

Oikeudenmukainen päiväpalkka oikeudenmukaisesta päivätyöstä? Mutta mikä on oikeudenmukainen päiväpalkka, mikä on oikeudenmukainen päivätyö? Miten niitä määräävät ne lait, joiden alaisena nykyajan yhteiskunta on olemassa ja kehittyy? Löytääksemme vastauksen tähän, meidän ei pidä turvautua moraalialta tai oikeutta ja kohtuutta tutkivaan tieteeseen eikä myöskään mihinkään sentimentaalisiin inhimillisyyden, oikeudenmukaisuuden tai armeliaisuuden tunteisiin. Mikä on moraalisesti oikein, jopa sekin mikä on lain mukaan oikein, voi olla kaukana siitä, mikä on sosiaalisesti oikein. Kysymys sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja epäoikeudenmukaisuudesta on ratkaistavissa yhden ainoan tieteen avulla — tieteen, joka tutkii tuotannon ja vaihdon aineellisia tosiasioita, poliittisen taloustieteen avulla.

Mitä poliittisen taloustieteen mukaan sitten nimitetään oikeudenmukaiseksi päiväpalkaksi ja oikeudenmu-

kaiseksi päivätyöksi? Yksinkertaisesti sitä palkan suuruutta ja sitä päivätyön kestoa ja voimaperäisyyttä, jotka määräytyvät yrittäjän ja työläisen välisessä kilpailussa vapailla markkinoilla. Ja mitä ne ovat, kun ne määräytyvät tällä tavoin?

Oikeudenmukainen päiväpalkka on normaalioloissa se summa, mikä vaaditaan niiden elämisen tarvikkeiden hankkimiseen, jotka työläinen asemansa ja maansa elintason mukaisesti tarvitsee säilyttääkseen työkykynsä ja jatkaakseen sukuaan. Palkan todellinen korkeus voi aina taloudellisen toiminnan heilahtelujen mukaan olla milloin tämän summan ylä- milloin alapuolella; normaalioloissa tämän summan pitäisi kuitenkin olla kaikkien heilahtelujen keskiarvo.

Oikeudenmukainen päivätyö tarkoittaa sellaista työpäivän kestoa ja tehtävän työn sellaista voimaperäisyyttä, joiden vallitessa työläinen kuluttaa koko päivittäisen työvoimansa ilman, että hänen kykynsä tehdä sama määrä työtä seuraavina päivinä vähenee.

Tapahtumaa voidaan näin ollen kuvata seuraavalla tavalla: työläinen antaa kapitalistille yhden päivän koko työvoiman, toisin sanoen niin paljon kuin voi antaa tekemättä tämän tapahtuman keskeytyksetöntä toistumista mahdottomaksi. Vaihdossa hän saa juuri sen verran eikä yhtään enempää elintarvikkeita, kuin on tarpeen saman kaupan toistamiseksi joka päivä. Työläinen antaa niin paljon ja kapitalisti niin vähän, kuin kaupan luonne sallii. Tällaista on tämä hyvin omituisen oikeudenmukaisuuden laji.

Mutta tarkastelkaamme asiaa hieman syvemmältä. Koska palkka ja työaika määräytyvät poliittisten taloustieteilijöiden mukaan kilpailun välityksellä, näyttää oikeudenmukaisuus vaativan, että molemmilla puolilla olisi sama oikeudenmukainen lähtökohta, yhtäläiset edellytykset. Mutta näin ei ole. Jos kapitalisti ei pääse sopimukseen työläisen kanssa, hän voi odottaa ja elää pääomallaan. Työläinen ei voi. Hän elää vain palkallaan ja sen vuoksi hänen täytyy ottaa työtä, milloin, missä ja millä ehdoilla hän voi saada sitä. Työläisellä ei ole alusta alkaen oikeudenmukaista lähtökohtaa. Nälkä asettaa hänet varsin epäedulliseen asemaan. Ja tämä on

kuitenkin kapitalistiluokan poliittisen taloustieteen mukaan oikeudenmukaisuuden huipentuma.

Mutta tämä ei ole vielä pahinta. Mekaanisen voiman ja koneiden käyttö uusilla aloilla sekä koneiden paraneminen ja niiden käytön laajentuminen aloilla, joilla ne on jo otettu käyttöön, syrjäyttävät yhä enemmän »käsiä»* työpaikoistaan; ja tämä tapahtuu paljon nopeamassa tahdissa, kuin maan teltaat voivat imeä ja työllistää tarpeettomiksi tulleet »kädet». Nämä tarpeettomat »kädet» asettavat pääoman käyttöön oikean teollisen vara-armeijan. Huonoina taloudellisina aikoina ne saavat nähdä nälkää, kerjätä, varastaa tai mennä työtaloihin; hyvinä aikoina ne ovat saatavilla tuotannon laajentamista varten; ja siihen asti kun viimeinenkin mies, nainen ja lapsi on löytänyt työtä — mikä tapahtuu vain myrskyisän liikatuotannon aikana — siihen asti tämän vara-armeijan kilpailu pitää palkat alhaisina ja vahvistaa pelkällä olemassaolollaan pääomanmahtia sen taistelussa työläisiä vastaan. Kilpajuoksussa pääoman kanssa työläisillä ei ole ainoastaan huonommat lähtöasemat, vaan heidän on lisäksi raahattava perässään jalkaan kiinni taottua rautapalloa. Mutta kapitalistisen poliittisen taloustieteen mukaan tämä on oikeudenmukaista.

Tarkastelkaamme nyt, mistä varoista pääoma maksaa nämä ylen oikeudenmukaiset palkat. Pääomasta tietenkin. Mutta pääoma ei tuota arvoa. Maata lukuunottamatta työ on ainoa rikkauden lähde; pääoma on itse pelkästään kasattu työntuote. Tästä seuraa, että työpalkka maksetaan työstä, että työläiselle maksetaan palkka hänen oman työnsä tuotteesta. Sen mukaan, mitä oikeudenmukaisuudella tavallisesti tarkoitetaan, työläisen pitäisi saada palkakseen työnsä tuote. Mutta se ei olisi poliittisen taloustieteen mukaan oikeudenmukaista. Päinvastoin, työläisen työn tuote menee kapitalistille, ja työläinen saa siitä vain pelkät elämisen tarvikkeet. Ja tämän epätavallisen »oikeudenmukaisen» kilvan lopputulos on sellainen, että työtä tekevien työn tuote kasautuu väistämättä niiden käsiin, jotka eivät tee työtä, että

---

* Alkuperäisessä kappaleessa: »hands» (tarkoitetaan »työkäsiä», »työläisiä»). *Totm.*

tämä tuote muuttuu heidän käsissään mitä mahtavimmaksi keinoksi orjuuttaa juuri ne ihmiset, jotka ovat sen luoneet.

Oikeudenmukainen päiväpalkka oikeudenmukaisesta päivätyöstä! Paljon olisi sanottava myös oikeudenmukaisesta päivätyöstä, jonka oikeudenmukaisuus on täsmälleen yhtä suurta kuin palkkojenkin. Mutta se meidän on jätettävä toiseen kertaan. Yllä esitetystä käy aivan selvästi ilmi, että tuo vanha iskulause on elänyt aikansa ja tuskin puolustaa enää nykyään paikkaansa. Sen mukaisesti, miten poliittinen taloustiede todellisuudessa määrittää olevaa yhteiskuntaa hallitsevat lait, on sen oikeudenmukaisuus kokonaan yhdellä puolella — pääoman puolella. Haudattakoon tuo vanha iskulause sen vuoksi lopullisesti ja otettakoon sen sijaan toinen:

**TYÖVÄLINEET — RAAKA-AINEET, TEHTAAT JA
KONEET — TYÖKANSAN OMISTUKSEEN!**

*Kirjoittanut Engels 1.—2.
toukokuuta 1881*

Werke, Bd. 19, S. 247—250

*Julkaistu pääkirjoituksena
»The Labour Standard»
(London) lehden 1. n:ossa
7. toukokuuta 1881*